

Turecko, Rusko a zajímavá nová balkánská geopolitika

William Engdahl

9.8.2017

Geopolitická šablona celé Evropské unie prodělává jednu z nehlubších změn od doby, kdy před více než dvaceti pěti lety došlo ke zhroucení Sovětského svazu. Na setkání, které proběhlo v rámci Turecko-maďarského podnikatelského fóra v Ankaře 30. června, maďarský premiér Viktor Orbán uvedl, že Maďarsko „stojí při svých přátelích“, a ve slovní válce, která v současnosti probíhá s Evropskou unií, je na straně Turecka. Maďarský premiér také ocenil úlohu Turecka, které zabraňuje dalšímu obrovskému přílivu uprchlíků do EU, a konstatoval, že „bez Turecka by Evropu zaplavilo mnoho milionů přistěhovalců“, a že z tohoto důvodu si Turecko „[zaslouží respekt](#)“. Za těmito připomínkami, jejichž cílem bylo rozzuřit EU a její nezúčastněné a odměřené byrokraty, je mnohem víc, než jen otázka uprchlíků a práv národní svrchovanosti.

Dochází k velkému tektonickému zlomu - a to nejen v Maďarsku, ale na celém Balkáně. Tato změna se týká také Erdoganova Turecka a Putinova Ruska. Začínají se vynořovat obrysy nové balkánské geopolitiky a v EU se otvírají obrovské zlomové linie mezi zarytými zastánci NATO a pragmatickými státy EU, které mají větší zájem na hospodářském rozvoji, zdraví a bezpečnosti svých zemí, než na obhajování krachující, upadající supervelmoci USA.

Maďarský premiér Orbán nebyl v Turecku kvůli běžné návštěvě za účasti fotografů. Byl tam za účelem obchodních hovorů, kvůli ekonomickému byznysu. Přivezl s sebou polovinu svého kabinetu a asi 70 podnikatelů, aby společně diskutovali o oblastech větší bilaterální ekonomické spolupráce. Orbán se také soukromě setkal s tureckým prezidentem Erdoganem a premiérem Binali Yildirimem.

Energetický uzel pro jihovýchodní Evropu

Ačkoli to bylo v médiích bagatelizováno, hlavní projednávanou otázkou v Ankaře byly možnosti dovozu ruského zemního plynu tureckým plynovodem Turecký proud.

Kvůli novému, po právní stránce pochybnému, americkému zákonu o sankcích, zaměřených na evropské společnosti, investující do rusko-německého plynovodu Nord Stream II, který má vést mimo Ukrajinu, Rusko urychluje svou prioritu dokončení výstavby plynovodu Turecký proud z již postavené čerpací stanice v blízkosti Anapy v jižním Rusku, vedoucího pod Černým mořem, který bude procházet Tureckem, a povede až k bulharským, či možná řeckým hranicím.

Nejnovější, neuvěřitelně hloupé sankce, schválené americkým Kongresem, jsou zaměřené jak na Írán, tak Severní Koreu, a trestají německé a rakouské společnosti, které investují do severního plynovodu Nord Stream II, vedoucího z okolí Petrohradu. Sankce tvrdí, že podle mezinárodního práva je pro prezidenta USA nezákonné sankcionovat společnosti mimo jejich územní pravomoc, což je označováno právním termínem extraterritorialita.

Oznámení o nových sankcích, které jsou zaměřené na plynovod Nord Stream II, vedlo Rusko k urychlení poklady plynovodu Turecký proud na dně Černého moře, která je v současné době v předstihu. Švýcarská společnost Swiss Allseas, dodavatel společnosti Gazprom, položil od května asi 15 mil dlouhé [potrubí](#) pod Černé moře. První ze dvou paralelních plynovodů má být otevřen v březnu 2018, druhý v roce 2019. Roční kapacita každého úseku se odhaduje na 15,75 miliard krychlových metrů zemního plynu, celkově může dosáhnout téměř 32 miliard krychlových metrů za oba úseky.

A tady to začíná být zajímavé.

Balkán se také připojuje k Tureckému proudu

Na začátku července nově zvolený bulharský premiér Bojko Borisov oznámil, že má v úmyslu podepsat dohodu o tranzitu plynu z rusko-tureckého plynovodu Turecký proud. Podepsal také dohodu se sousedním Srbskem, které není členem EU, a není pravděpodobné, že by se jím jednou stalo, mimo jiné kvůli silným vazbám na Rusko. Podle nové dohody Srbsko nakonec přijme 10 miliard krychlových metrů [plynu](#) z plynovodu Turecký proud Gazpromu.

29. června, když se předseda vlády Aleksandar Vučić ujal úřadu srbského prezidenta, předsedkyní vlády se stala

Ana Brnabić. V Parlamentu uvedla, že se bude snažit o „vyváženou zahraniční politiku“, a že její vláda bude především usilovat o dobré vztahy s Ruskem a Čínou. Nový srbský ministr obrany Alexandar Vulin byl ostře kritizován Washingtonem, mimo jiné za jeho proruskou orientaci. Aleksandar Vučić se osobně setkal s Vladimírem Putinem týden před svým zvolením, a znovu ujišťoval o [úzkých vztazích](#) mezi Ruskem a Srbskem.

5. července maďarská vláda také podepsala dohodu o dodávkách plynu z Tureckého proudu. Začátkem tohoto roku navštívil ruský prezident Budapešť, kde spolu s předsedou vlády Orbánem diskutoval o maďarské účasti na Tureckém proudu a ruské výstavbě jaderných elektráren v Maďarsku.

Na Světovém ropném kongresu, který se konal ve dnech 9. -11. července v Istanbulu, turecký prezident Recep Tayyip Erdogan objasnil, že Turecko se chce stát hlavním energetickým uzlem mezi východem a západem, severem a jihem. Stručně řečeno, všechny elementy nové hlavní restrukturalizace se scházejí mezi balkánskými státy, Ruskem a Tureckem.

Turecký proud

Poté, co v prosinci 2014 Bruselská komise EU, podporovaná Washingtonem, začala vyvíjet nátlak na bulharskou vládu, aby zrušila dohodu o přívodu plynu Gazprom přes plynovod Jižní proud do bulharského přístavu Burgas, ruský prezident Putin oznámil, že Jižní proud je ukončen. Zároveň Rusko zahájilo jednání s Tureckem o alternativě Turecký proud.

S cílem vyhnout se trestněprávním předpisům EU, plynovod Turecký proud Gazpromu, procházející Tureckem, bude končit na turecko-bulharské hranici, přičemž druhá větev bude možná končit v Lüleburgaz v turecké Marmarské oblasti poblíž hranic Turecka s Řeckem. Potom by bylo na kupujících zemích, aby uzavřely smlouvu na svůj vlastní plynovod a postavily jej pro využití [Tureckého proudu](#). Zákony EU zakazují, aby Gazprom stavěl a provozoval vlastní plynovod v EU.

Pobaltská změna

V posledních měsících, kdy je politika EU v Bruselu stále více svazující, se země východní Evropy, zejména Maďarsko, Česká republika a Bulharsko, obrátily směrem na východ k Eurasii, zejména k Rusku a Číně, a zaměřily se na rostoucí investice do infrastruktury OBOR a dalších eurasijských infrastrukturních sítí.

V únoru 2017, během návštěvy ruského prezidenta Putina v Budapešti, podepsalo Maďarsko smlouvu v hodnotě 17 miliard dolarů se společností Rosatom Group, ruskou státní jaderně energetickou společností, na výstavbu dvou reaktorů v jaderné elektrárně Paks, jediné jaderné elektrárně v zemi. Rusko má také 51 procentní podíl v české projektové společnosti Nuclear Power Alliance, společně s Českou Škodou JS a.s., která bude podávat nabídku na několik plánovaných českých jaderných elektráren. Nejnovější český národní energetický plán považuje jadernou elektřinu za bezpečný způsob, jak splnit cíle EU pro snižování emisí CO2, stejně jako [Maďarsko](#).

Turecká vláda si také vybrala ruskou společnost Rosatom, aby vybuodovala jejich první jadernou elektrárnu (Akkuyu NPP) se čtyřmi reaktory poblíž Středozemního moře v jižním Turecku, naproti Kypru. Prvotní jednotku, která stojí 20 miliard dolarů, staví rusko-turecké sdružení společně s tureckou stavební skupinou Cengiz-Kalyon-Kolin (CKK). Elektrárna bude uvedena do provozu v roce [2023](#).

Dnes, kdy USA a většina zemí západní Evropy zmrazily investice do jaderných technologií a ztratily kvalifikovanou vyškolenou pracovní sílu, se Rusko stalo světovým lídrem v oblasti exportu jaderných technologií s více než 60% na světovém trhu.

Areva, největší evropský výrobce jaderných elektráren, se sídlem ve Francii, nezískal od roku 2007 žádnou zahraniční smlouvu. Westinghouse, největší americký dodavatel jaderných technologií, zažívá těžké časy, mírně řečeno. Pittsburgská jaderná společnost byla prodána a dnes ji vlastní japonská Toshiba. Jaderná skupina Westinghouse nedávno uzavřela smlouvu (první za třicet let) na zásobování čtyř nových domácích amerických elektráren. Smlouva však byla špatná, neboť překračovala náklady a došlo k soudním sporům, takže společnost Westinghouse Electric byla nucena vyhlásit bankrot. Rusko má naopak smlouvy na výstavbu 34 reaktorů ve 13 zemích s odhadovanou celkovou hodnotou 300 miliard dolarů.

Význam těchto obchodů s plynem a jadernou elektřinou ze strany Ruska s Maďarskem, Českou republikou, Srbskem, Bulharskem a Tureckem je postrach Washingtonu, neboť dochází k rozčarování pobaltského regionu

z politicky zkrachovalého Bruselu a Německa, které ztratilo svůj vliv.

Pozoruhodné je v této souvislosti nejnovější potvrzení tureckého prezidenta Recep Tayyip Erdogana o nákupu několika jednotek ruských vyspělých protiraketových obranných systémů S-400 ve výši 2,4 miliardy dolarů, a to navzdory usilovným snahám Trumpovy administrativy a NATO jej zastavit. Pokročilý protiraketový systém S-400 je vojenskými odborníky považován za nejrozvinutější smrtící systém protiraketové obrany na světě, který je mnohem silnější, než americký systém Patriot, který chtěl Washington prodat Turecku.

Skutečnost, že nyní několik balkánských zemí zcela očividně zlepšuje své hospodářské vztahy s Ruskem a Tureckem, podtrhuje skutečnost, že Evropská unie je spíše ne-unie, než slibovaná Evropská unie. Hloupé rozhodnutí Evropské komise předvolat Maďarsko, Českou republiku a Polsko k evropskému soudu za odmítnutí povinných bruselských kvót, týkajících se přijímání uprchlíků, ještě více rozdělilo Evropskou unii na východní a západní.

Politické konstrukce, řízené shora dolů, jako je dnešní EU a všechny její protidemokratické instituce, jako je Evropská komise a Evropský parlament, které šlapou po základních národních suverénních právech, podobně jako v sadomasochistických osobních vztazích, jsou v podstatě nerealizovatelné. Jak je vidět za poslední čtvrtstoletí zkušeností s Washingtonem jako jedinou světovou supervelmocí od zhroutení Sovětského svazu, model „šéf-podřízený“ již není životaschopný pro udržování zdravých mírových mezinárodních vztahů. Hysterický zvuk toho, kdo nejvíce štěká, mluví za vše.

[Turkey, Russia and Interesting New Balkan Geopolitics](#) vyšel 31. července 2017 na [journal-neo.org](#). Překlad v ceně 594 Kč Zvědavec.

URL adresa článku:

<http://www.zvedavec.org/komentare/2017/08/7341-turecko-rusko-a-zajimava-nova-balkanska-geopolitika.htm>